

**Sayın Bakanım;
Sayın Rektörlerimiz;
Yükseköğretim Kurumlarımızın Değerli Temsilcileri,
Kıymetli Hocalarım, Değerli Misafirler, Sevgili Öğrenciler,**

Hepinizi saygı ile selamlıyorum ve hepimizin sağlığının iyi olduğunu ümit ediyorum.

Dünya Sağlık Örgütü tarafından küresel salgın olarak ilan edilen bu olağanüstü durum nedeni ile geçen yıl olduğu gibi bu yıl da “**Engelsiz Üniversite Ödül Töreni**” nde bugün bu dijital ortamda sizlerle birlikte bir aradayız. Bundaki sonraki yıllarda inşallah yeniden yüz yüze bir arada olacağımızı temenni ediyorum.

Küresel salgın süreci birçok alanı etkiledi, etkilemeye ve değiştirmeye de devam ediyor. Yükseköğretim alanına da eğitim teknolojileri, uzaktan eğitim, dijital veriler, dijital beceriler, dijital dönüşüm gibi yeni eğitim paradigmalarını da beraberinde getiriyor. Bu zorlu süreçte hareket kabiliyetimizi kaybetmeden ve doğru zamanda hızlı kararlar alarak akademi ve öğrenci merkezli bir yaklaşımla Yeni YÖK konseptinde ulusal ve uluslararası boyutlarda yükseköğretim politikaları üretmeye devam ediyoruz. Kaliteyi merkeze alarak süreçleri yönetiyoruz. Bildiğiniz üzere Yeni YÖK’ün ilk icraatı olan **Yükseköğretim Kalite Kurulu** çalışmalarına devam ediyor. Üniversitelerimiz ilk defa Yeni YÖK döneminde **çeşitlenmeye** başladı. Türk yükseköğretim sistemi, bugün Araştırma Üniversiteleri, Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyonuyla İhtisaslaşan Üniversiteler, Mesleki Uygulama Üniversiteleri, Tematik Üniversiteler gibi niteliği itibariyle farklı misyonlar üstlenmiş üniversitelere sahip. Bu çeşitlenme üniversitelerimizin daha dinamik bir yapıya kavuşmasını sağladı.

Türkiye akademisinin bir prestij projesi olan, Gelecek 10 Yıl İçin Güçlü Nesiler Yetiştirme Projesi **YÖK 100/2000 Doktora Projemiz** devam ediyor. İlk defa Yeni YÖK tarafından belirlenen ülkemizin öncelikli alanlarında ülkemizin geleceğine hizmet edecek ve önemli katma değerler sunacak nitelikli insan kaynağımız yetişiyor. Proje kapsamında yer alan öğrencilerimiz/bursiyerlerimiz pandemi döneminde de önemli katkı verdiler, ilaç ve aşı çalışmalarını yürütmeye devam ediyorlar.

Yeni YÖK olarak **yükseköğretimde uluslararasılaşmaya** da büyük önem verdik.

Ana projelerimizden **Hedef Odaklı Uluslararasılaşma projesi** kapsamında uluslararasılaşmadaki en büyük başarımız uluslararası öğrenci sayısındaki sıçramadır. Türk yükseköğretim sistemi 2018 yılında sahip olduğu uluslararası öğrenci sayısı bakımından dünyada ilk 10 ülke arasına girme başarısı göstermiştir. Salgın sürecine rağmen bugün itibariyle uluslararası öğrenci sayımız **200 bini aşmış** durumdadır.

2030’a yaklaştığımız bu günlerde, dijital teknolojiler yükseköğretim alanındaki en önemli başlıklardan birini oluşturuyor. Yükseköğretim Kurulu olarak iki yıl önce “**Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi**”ni başlattık. İçinde bulunduğumuz salgın sürecine bu projenin çok önemli ve ciddi katkıları oldu. Bu proje kapsamında **16 üniversitemizde 10 binin üzerinde** öğretim elemanına, **61 binin üzerinde** öğrenciye dijitalleşme ile ilgili dersler verildi. Diğer taraftan **YÖK** olarak, geleceğin meslekleri addedilen alanlarda sektörle işbirliği içinde yaptığımız çalışmalarla, üniversitelerimizde yeni mesleki alanlar ve programlar açmaya devam ediyoruz. 2019 yılında başlatılan ve “**Açık Bilim ve Açık Erişim**” çalışmaları bağlamında gerçekleştirilen bir dizi düzenleme sonunda açık bilim/açık erişimde önemli mesafeler kat edildi.

Bu yıl başlattığımız bir diğer projemiz iki aşamadan oluşan **“YÖK-Gelecek Projesi”dir. Bu kapsamda** “Öncelikli Alanlarda Araştırma Görevlisi ve Öğretim Üyesi İstihdamı” başlatılmıştır. Bu projede öncelenen “kişiler” değil, “öncelikli alanlar”dır.

Bilindiği üzere **yükseköğretimde uzaktan eğitimin** tamamen ön plana geçtiği bir dönemi yaşıyoruz. YÖK olarak pandemi sürecinde koronavirüs salgınına yönelik bugüne kadar birçok tedbir aldık. Eğitim ve öğretim süreçlerinin aksamaması ve bu süreçlerin en az hasarla aşılması için çevrimiçi eğitime geçildi, uzaktan eğitimle ilgili bazı mevzuat değişiklikleri yapıldı. **YÖK Dersleri Platformu** oluşturuldu. Bu dönemde alınan en önemli karar kalıcı bir şekilde Yükseköğretim Sistemini karma eğitime/hibrit eğitime geçirmemiz oldu. **“YÖK Sanal Laboratuvar Projesi”** ile genel kimya ve fizik laboratuvarı dersleri sanal ortamda verilmeye başlandı.

Yeni YÖK’ün politikaları ve projeleri kapsamında kurguladığımız **YÖK Anadolu Projesi’ni** de bu yıl başlattık. 2006 yılından sonra kurulan “genç üniversitelerin”, belirlenen alanlarda insan gücü ve araştırma alt yapısı bakımından daha “kıdemli üniversiteler” tarafından desteklenmesini içeren YÖK Anadolu Projesi ile kıdemli üniversitelerimizin uzun yıllar içinde inşa etmiş oldukları akademik ve inovatif birikimlerin gelişmekte olan genç üniversitelerimize aktarılmasını destekliyoruz.

Burada, Yeni YÖK’ün yükseköğretim sistemine kazandırdığı yeni bir yapısal değişikliğe daha işaret etmek isterim. Artık alanında öne çıkmış üniversitelerin stratejik konularda **“ortak Ar-Ge yaparak”** kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanımını amaçladığımız **birlikte iş yapma modelini** başlattık.

Yeni YÖK olarak bütün bu yeni ve yenilikçi girişimlerimiz bağlamında özem önem verdiğimiz bir konu da yükseköğretime girişte ve eğitim sürecinde yaşanan engelleri ortadan kaldırmak için **“engelsiz erişim”** ve **“engelsiz eğitim”** başlığı adı altında yürüttüğümüz çalışmalardır.

Bugün itibari ile YÖKSİS verilerine göre farklı engel düzeylerindeki öğrencilerin sayısı **50 binin üzerindedir**. Bu rakamların çok üstünde engelli öğrencimizin olduğunu ve maalesef bu durumlarını resmi makamlara bildirmediklerini de biliyoruz.

Engelleri kaldırabilmek için yükseköğretim sistemimizdeki engelli öğrenci sayısını ve engel durumlarını bilmek, buna göre önlemler almak, bu öğrencilerimize ulaşmak üniversitelerimizin önemli görevlerindedir. Tüm öğrencilerimizin yükseköğretime erişimini önemsiyor, engelli öğrencilere engelsiz bir eğitim öğretim ortamı sunmak, sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla katılımlarını sağlamak için teşvik edici çalışmalar ve projeler geliştirmeye devam ediyoruz.

Yaptığımız bazı düzenlemelerden de söz etmek isterim. Geçmiş yıllarda **özel yetenek sınavı ile öğrenci alan programlarda engelli öğrencilerimiz için** yükseköğretime giriş puanlarını kullanma süreleri, kontenjanların belli bir oranının (%10) bu öğrencilerimiz için ayrılması gibi konularda önemli düzenlemeler yapıldı. “Engelsiz Erişim” yılı olarak kabul ettiğimiz 2016-2017 eğitim öğretim yılından bu yana yükseköğretim kurumlarında engelli bireylerin bütün mekânlara erişimleri konusunda farkındalık yaratmak ve iyi uygulamaları yaygınlaştırmak amacıyla **çalıştaylar düzenlendi**.

Yükseköğretimde ilk kez lisansüstü eğitimde Türk İşaret Dili Tercümanlığı Tezli/Tezsiz Yüksek Lisans Programları ile Doktora Programı açılmıştır. **YÖK 100/2000 Doktora Burs Programı kapsamında** engelli çalışmalarına yönelik öncelikli alanları belirledik, Türk İşaret

Dili, Engelsiz Yaşam, Özel Eğitim, Aile Psikolojisi gibi alanlarda doktora bursu verdik. **Ergoterapi, Dil Konuşma Terapisi alanlarında nitelikli insan kaynağını arttırmak üzere yeni lisans ve lisansüstü programlar açıldı, 8 üniversitemizde Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı açıldı.** Yurt dışında Gölge Eğitici olarak bilinen kişileri akademik ortamda yetiştirmek üzere iki vakıf üniversitesinde **Engelliler İçin Gölge Eğiticilik önlisans programı** açıldı.

Öğrencilerimizin engel grubuna göre programların erişilebilir olması sağlandı, **Uzaktan eğitim kapsamında yapılan online sınavlarda** engel durumuna göre ek süre tanınması gibi tedbirler alındı. Öğrencilerimizin yükseköğretimle bağlantısının kopmaması için özen gösterilmesi, düzenli aralıklarla aile ve öğrenciyle temasa geçilmesi, gerekirse psikoloji ve diğer alanlardan akademisyenlerden de destek alınmasının imkânlar dâhilinde sağlanmasına ilişkin de kararlar aldık.

YÖK olarak üniversitemizde uzaktan ve dijital ortamda eğitimin devam ettiği koronavirüs salgını sürecinde engelli öğrencilerimizin karşılaştığı farklı problemlerle ilgili çalışmalar da yürüttük, **Uzaktan Öğretim Yol Haritasını** belirledik ve bu süreçte öğrencilerimizin herhangi bir mağduriyet yaşamamaları için çok sayıda karar aldık. Üniversitemizden de yaptıkları çalışmalar hakkında bilgilendirme yapmalarını istedik. Ayrıca Hazırlanan '**Küresel Salgında Yeni Normalleşme Süreci Rehberi**' ile '**Küresel Salgın Bağlamında Yükseköğretim Kurumlarında Sağlıklı ve Temiz Ortamların Geliştirilmesi Kılavuzu**' nda uzaktan öğretimi engelli öğrencilere erişilebilir kılmak için gerekli tedbirlerin alınması ile ilgili önerilere de yer verildi.

Küresel Salgın sürecinde engelli öğrencilere yönelik olarak alınan tedbirleri ve mevcut durumu değerlendirmek üzere **YÖK Engelli Öğrenci Çalışma Grubu bir anket düzenledi.** Bu ankette uzaktan eğitim sürecinde alınan tedbirler ile öğrenciler ve ailelerine yönelik psikososyal destekler sorgulanmıştır. Uzaktan öğretim sürecinde engelli öğrencilerin engel grubuna göre mümkün olduğunca eğitimi erişilebilir kılmak Yeni YÖK'ün en önemli öncelikleri arasında yer almıştır.

Engellilerin önlisans, lisans ve lisansüstü eğitimlerde karşılaştıkları güçlükleri göz önünde bulundurarak her düzeydeki eğitimlerine yönelik **mevzuat çalışmaları** yapıyoruz.

Üniversitemizi motive etmek için ceza ile değil ödül yöntemi ile her bir fakülte, her bir programın farklı engel türleri için erişilebilir olmasına gayret ediyoruz. Nitekim üniversitemizin göstermiş oldukları yoğun ilgi ödüllendirme yöntemi ile başlattığımız girişimlerimizi destekliyor.

Üniversitemiz bünyelerinde koordinatörlükler kurarak yıl içerisinde erişilebilirliğe önem veren çalışmalar yürütüyorlar. Bu çalışmalar hepimiz için sevindirici gelişmelerdir.

Geldiğimiz noktada mekan erişilebilirliği konusunda pek çok üniversitede gelişme kaydedilmiş olmakla birlikte eğitimin ve program içeriklerinin farklı engel grubundaki öğrenciler için erişilebilir olması için daha fazla gayret göstermemiz gereklidir. **Örneğin;** Matematik programı görme engelli öğrenciler ile işitme engelli veya otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler için farklı tedbirler gerektiriyor.

Değerli Katılımcılar;

Bildiğiniz üzere engelli öğrencilerimizin eğitim öğretim faaliyetlerine, ayrıca sosyal ve kültürel faaliyetlere de katılımına destek olmak, gerekli uyarlamaların, alt yapının ve donanımların sağlanması ve üniversitemizde engelsiz bir ekosistemin oluşturulmasını teşvik etmek üzere 2018 yılından bu yana **Engelsiz Üniversite Ödülleri** vermekteyiz. **Belirtmek isterim ki;** bu ödüller vesilesi ile engelli bireylerin yükseköğretime tam, etkin ve eşit katılımını sağlamak amacıyla yükseköğretim kurumlarımız tarafından gerçekleştirilen çalışmalar da ayrıca bizleri mutlu ediyor.

Engelsiz Üniversite Ödülleri, “Engelsiz Üniversite Bayrakları” ve “Engelsiz Program Nişanları” olmak üzere **iki alanda** verilmektedir.

“Engelsiz Üniversite Bayrakları” üç kategoride veriliyor

- Mekanda Erişilebilirlik(Turuncu Bayrak)
- Eğitimde Erişilebilirlik (Yeşil Bayrak)
- Sosyo-Kültürel Faaliyetlerde Erişilebilirlik (Mavi Bayrak)

Programlarını farklı engelli gruplarına erişilebilir kılan üniversitelerin ilgili programlarına ise “**Engelsiz Program Nişanı**” verilmektedir. Bu kapsamda, Engelsiz Üniversite Ödülleri için **bu yıl 114** üniversiteden farklı kategorilerden **837** başvuru yapılmıştır.

Küresel salgın sürecinde hepimiz yaşanan zorluklara birebir şahit oluyoruz. Yükseköğretim kurumlarımızın bu süreçte gösterdiği her bir çabanın, her bir özverinin hepsi ayrı ayrı değerli. Bu bayrakların ve ödüllerin alınmasına katkı sağlayan tüm akademik ve idari personele emekleri ve gayretleri için teşekkür ediyorum. **Türk yükseköğretim sistemi özel öğrencilerimiz için her açıdan engelsiz eğitim ortamını sağlayacak ve kampüs yaşamına dahil edecektir. İncancımız bu yöndedir.**

Engelsiz eğitim ortamının oluşturulmasında tüm süreçlere katkıları için Engelli Öğrenci Çalışma Grubumuzun değerli üyelerine, panellerimizdeki değerlendirmelere destek veren değerli panelistlerimize, siz değerli ve kıymetli yükseköğretim kurumu temsilcilerimize, katılımları ile bizleri destekleyen **Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık Hanımefendiye** şahsım ve Yükseköğretim Kurulumuz adına teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Prof. Dr. M. A. Yekta Saraç
Yükseköğretim Kurulu Başkanı
2021 Engelsiz Üniversite Ödülleri Ödül Töreni
5 Mayıs 2021, YÖK 2 Numaralı Salon